

פרוטוקול מס' 219

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ד', כ' באלול תשל"ו - 15.9.1976, שעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

י. ארידור - היו"ר
א. אבוחצירא
י. בארי
ב"צ קשת

מוזמנים:

תא"ל י. זייד - ראש הג"א
י. מקוביץ - משרד הפנים
א. שפיר - משרד הפנים
א. הדר - מפקד שירות כבאים הרצליה
י. ריטוב - " " " תל-אביב
מ. ורדי - " " " חיפה
ז. מליון - מרכז השלטון המקומי
ע. אזולאי - מרכז השלטון המקומי
י. קובי - מרכז השלטון המקומי

י. ברזני מזכיר הוועדה:

א. עצמון רשמה:

סדר היום: סכנת שריפות בבנייני ציבור ובמבנים גדולים - הצעה לסדר
היום של חה"כ פ. שיינמן.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. ארידור:

טכנת שריפות בבנייני ציבור ובמבנים גדולים - הצעה לסדר היום של זה"כ
פ. שינמן.

בישיבה הקודמת בקשנו, והובטח לנו שחוך
שבועיים נקבל דו"ח על כל המבנים שבהם יש בעיה מבחינת הכבאות. הכוונה
לגבי המבנים שנבנים ולא לגבי אלו שכבר נבנו. האם ההמלצות של שירותי
הכבאות בנושא הזה מתקיימות או לא? - אני מבין שהרשימה לא ניתנה לנו
וכן לא ניתן הסבר מדוע לא ניתנה הרשימה.

י. מרקוביץ: הוטל עלינו לבדוק שני נושאים. היות וזה
נושא שלא עסקתי בו קודם לכן ירדתי
לפרטים כדי להביא אינפורמציה מירבית לוועדה.

במה שנוגע לענין הרשימות - הוברר
שהרשימות שקיימות אינן אותן רשימות שהוועדה מצפה לראות שהם מבנים קיימים
של מפעלים שיש בהם סיכון. נראה לי שזה לא בדיוק מה שהוועדה מבקשת.
הוועדה מעוניינת ברשימה של מבנים שהם בתהליך של בנייה לגבי רבי קומות
ומבנים ציבוריים. רשימה כזאת לא קיימת אם כי הייתה צריכה להיות.

שאלה אחרת שנשאלה היא מה קורה היום
כאשר מגישים בקשה לבנייה, האם מתמלאות ההוראות, האם ועדות הבנייה
נענות לדרישות של שירותי הכבאות? - בענין זה קיימנו מספר פגישות עם
מתכנני המחוזות כדי לוודא מה קורה והמימצאים הם אלה:

בכל מקרה ועדות הבנין המקומיות כאשר
הן מתבקשות ע"י רשות הכבאות להכניס הוראות לכיבוי הן נכללות בתוך
ההחלטה של היתרי הבנייה. לא שמעתי על שום מקרה שועדה כלשהיא התעלמה
מדרישות הוראות הכבאות.

בוועדה דברנו על מלון שרתון ושם כן
התעלמו.

היו"ר י. ארידור:

י. מרקוביץ: יתכן שיש חריג, אבל המצב בכל הארץ
הוא כזה. שנית - לאחר שניתן היתר
הבנייה ישנם הסדרים בכל מקום ובכל רשות מקומית בין בעל היתר לבין
רשות הכבאות ושם נקבעים כל התנאים הדרושים. הבעיה שקיימת היא מה קורה
מתחילת הבנייה ועד גמירתה. לפי תקנות ערים אפשר לדרוש תעודת גמר שבו
מצהיר בעל היתר שהתנאים מולאו. לאחר מכן ועדת הערים מאשרת. מסתבר
שהחוק כפי שהוא היום איך חובה על ועדת ערים לדרוש דבר כזה.

היו"ר י. ארידור: הגענו לידי מסקנה ששר הפנים יכול להסמיק
את המפקח הארצי בתקנות לדרוש כל דבר
כזה. שר הפנים לא משתמש בסמכויות שיש לו, וזה באמת מצער מאד. החוק הוא
בסדר גמור. אנחנו בררנו את הנקודה הזאת ולפי חוק שירותי כבאות שר הפנים
יכול להסמיק את מפקח הכבאות בתקנות לפקח על הבנייה בקשר לכבאות.

י. מרקוביץ: בהרבה מאד מקרים היום ועדת בנין ערים
לא דרשה תעודת גמר.

מי אחראי על ועדת ערים?

היו"ר י. ארידור:

י. מרקוביץ:
כאשר אין תעודת גמר בעל ההיתר עצמו לא חייב להצהיר. ישנם נושאים שבשלב הסופי קשה לשנות אותם. למשל, אם יש בעיה של חומרים דליקים, אחרי שהשקיעו הרבה כספים. זו נקודה תורפה ואני מביא זאת לידיעת הוועדה.

סעיף 22 מאפשר לשר הפנים למנות מפקח ראשי ולקבוע את סמכויותיו ותפקידיו.

היו"ר י. ארידור:

היות וחשבתי שהסעיף הזה לא ידוע לכם הבהרנו אותו בישיבה הקודמת. מה תשובת משרד הפנים על הסעיף הזה?

י. מרקוביץ:
הבעיה היא אחרת - התקנות הקיימות היום בקשר לבנינים גבוהים ולרוב קומות מבחינת ההוראות על סדרי בטיחות אינן עונות על הצרכים של היום. הגענו למסקנה כללית שיש צורך היום לעשות רביזיה ובדיקה מחודשת של הנושא. המנכ"ל לאחר דיון עם ראש הג"א וגורמים נוספים מינה ועדה שתבחן את ההוראות בדבר סדרי אמינות ובטחיות בבנינים גבוהים ורבי קומות. המלצות הועדה יובאו בפני המועצה הארצית.

למשל, בנין סינרמה, למה הוא לא כלול בעניין? - למה רק בנינים גבוהים ורבי

היו"ר י. ארידור:

קומות, צריך לכתוב בנינים ציבוריים.

הועדה הזאת קיבלה אופציה לטפל בנושא הזה. אני מקווה שהבדיקה הזאת תתרום

י. מרקוביץ:

תרומה להגברת הבטיחות והפיקוח על הנושא.

לגבי מפקח כבאות ראשי - הוא אינו מסוגל

לענות על בעיות כלל ארציות. ועדות בנין ערים מקומיות הן צריכות להתמודד עם הבעיה. הרושם הכללי הוא שאין מספיק אנשים כדי לקיים פיקוח במהלך הבנייה ומה שקורה באתרי הבנייה השונים. הבנייה התרחבה, יש אלפי בנינים שקיימים היום, ובגלל מגבלות של כח-אדם אין אפשרות להקיף את כל הנושא הזה.

פעולה נוספת שאנחנו רוצים לעשות כדי לשפר

את המצב להטיל על מפקחי הבנייה בוועדות הערים, כאשר הם באים לאתר לבדוק התנאים של אתרי הבניה שיבדקו גם בענין של כבאות. אנחנו רוצים לתת להם השתלמות בנושא הכבאות כדי שיוכלו לעשות את העבודה. זה ציבור די גדול של מפקחים שמקיים בקורים באתרי בנייה שונים. ע"י כך נוכל לקיים את הפיקוח.

אני חושב שענין הכבאות זה לא ענין

ב"צ קשת:

שהכבאי הולך לכבות שריפה - וכאן נדמה

לי יש לציין את עבודת הכבאים. אבל לא לזה אני מתכוון. אני מתכוון לפיקוח ולידע על המתרחש בשטח. כאן, לדעתי, ממש פשיטת רגל. מר מרקוביץ מתנער ממה שהיה לפניו אבל לאחר בדיקת המצב הוא לא מצא שיש דברים מיוחדים שאותם צריך להביא לידיעה ולבדיקה מיוחדת.

לא פסלתי את העבר. שנית - לא אמרתי
שאיך מה לעשות, יש הרבה מה לעשות.

י. מרקוביץ:

ב"צ קשת:
נכון לא אמרת שאתה פוסל אלא התנערת
מחוסר ידע על מה שהיה קודם. אמרת שלאחר
בדיקה לא מצאת שיש עניינים שאותם צריך להביא לבדיקה מיוחדת. אני רוצה
להזהיר את כולם, ואני מקווה שהמפקח הכבאות הארצי אינו מזדהה עם מר
מרקוביץ בדברים האלה, הלואי ולא נעמוד במבחן שיוכיח שזה לא כך. אבל
אני משוכנע שהמצב הוא לא כזה. ההוכחה היא שמינו ועדה שתבדוק את העניין
גם מבחינת כח האדם. כאשר שומעים את כל מה שאמר מר מרקוביץ, הרי הוא
היה צריך לבוא לכאן ולומר הצילו את המצב כי הוא בכי רע.

בקשר לרשימה המפורסמת זה גם מוכיח משהו.
נאמר לנו שיש רשימה לגבי מבנים שהולכים ונבנים ויש מעקב, ולא לגבי
מבנים שכבר נבנו. כעבור שבועיים אומרים בעוד שבוע ולאחר מכן בעוד 10
ימים וכו'. כעבור 4 חודשים אומרים לנו טעות איך בכלל רשימה כזאת.
בינתיים המבנים נבנים ואז כבר מאוחר לתקן. אמר מר מרקוביץ שיש חומרים
דליקים אשר השקיעו בהם הרבה מאד כסף ואי אפשר לשנות. מחר יכול להתברר
שמתוך 500 מבנים ציבוריים גבוהים אולי יש 50 או 100 שאינם עונים על
התנאים שעליהם ממונים המפקח ומר מרקוביץ וכל הכדור נזרק לאדונים האלה
שיושבים פה שצריכים בידיים לכבות בתנאים קשים ולפעמים בלתי אפשריים.
זה לא יתכן, לא אגיד שמשחקים בחיי אדם אבל חיי אדם תלויים בטיפול הזה.
אני חושב שאני מדבר על ימי שלום כאשר השריפה באה מסיבות סימפטיות כמו
הצתה של מישהו שלא נתנו לו להיכנס לבר או מקצר חשמלי אבל השריפה היא
שריפה. ואז קוראים בעתונות איך הכבאים עמלים בתנאים קשים מאד. בנתניה
נוכחנו לראות איך הם עבדו. אני חושב שמשרד הפנים צריך להיכנס לעניין
הזה ביח עוצמה. ולמר מרקוביץ אני רוצה לומר אל תיכנס לשיגרה שהיחה
עד היום ואל תיפול לתוכה לא רק בגללך אלא למען העניין. יש נושאים אצלנו
במדינה שהם נמצאים בשוליים של ההתעניינות, ואנחנו מתעוררים כאשר האש
כבר מלחכת. אז אם הכבאים שלנו לא מצויידיים במכשירים שצריך להיות להם
נדאג לעזור להם. אם למפקח הכבאות הארצי אין מספיק סמכויות נדרוש את זה.
אם חסרים מספר אנשים נדרוש את זה. אני חושב שיש לעשות דבר מה שכבר היום
אתמול או מחר תהיה אפשרות להמצאת הרשימה הזאת הלא קיימת של אותם המבנים
שבונים לא בהתאם לדרישות של שירותי הכבאות.

אני חושב שצריך איך שהוא לבדוק את המבנים
שגמורים ששם יכולה להיות סכנה של שריפה. יש לחדש את הפעולה בבניינים
צבוריים בהכנת שוכני הבניינים האלה במקרה של שריפה. בפעם הקודמת אמרתי
שחלק מחיי אני מתגורר בבית של 7 קומות וחלק מחיי בבית של 14 קומות.
לגבי הכנסת שהוא ספק 5 קומות ספק 3 קומות אני מקווה שפחות או יותר זה
בסדר. אבל בבית ז'בוטינסקי בתל-אביב אני מרגיש שהמתח ירד. בבית המגורים
שלנו אני בכלל לא בטוח אם יש דייר אחד שיודע מה לעשות בשעת שריפה.

אני מדבר על ועדה מיוחדת למעקב מה קורה
בשטח הזה כדי שנוכל לעזור לאנשים האחראים על הנושא הזה שיוכלו איך שהוא
להתמודד עם הבעיות. לדעתי, היום אין להם הכלים להתמודד עם הדברים האלה.

א. אבוחצירא:

יש כמה עובדות שאולי לא יודעים אותן, ואני בקשתי את רשות הדיבור כי שמעתי משפט אחד שקומק: אנתי. ומכאן הסקתי מסקנות לגבי שאר הדברים. מרמרקוביץ אומר נקח את פקחי הבניה של הרשויות המקומיות נעביר אותם קורס, נלמד אותם את הנושא שקשור בכבאות והם יוכלו לפקח על כך. אני מבקש שפעם אחת נסכם שאת כל החוליים של מדינת ישראל לא ננסה לפתור ע"י העברתם לרשויות המקומיות. 50% מתקציב של שירותי הכבאות האזוריים מוחזק ע"י הרשויות המקומיות, הציוד שלהם תלוי במצבן של הרשויות המקומיות. הרשויות המקומיות בדרך כלל לא מתערבות בניהול העניינים חוץ משליחת הכספים. הבעיה המרכזית אינה אישורי בנייה מכיון שבכל ועדות בנין ערים מקומיות יושב איש כבאות שמשחתיף בישיבה ומביע דיעה ולא רק זה אלא ההיתר מותנה בחתימת איש הכבאות. לכן הבעיה היא לא ההיתר אלא לאחר קבלת ההיתר איך זה מתבצע בשטח. וכאן לא הרשויות המקומיות יפתרו את הבעיה, ודאי לא פקחי הבניה. פקח פנייה עפ"י השכלתו הוא טכנאי בנין. אם תעשו בדיקה לא תמצאו אחד שהוא פקח בנייה שיש לו השכלה של טכנאי, אז לתפקידי פיקוח נמצא טכנאי? - את הפקוח על הבניה הוא אינו יודע אז את הפקוח על הכבאות הוא ידע?

פה המצב, לדעתי, מבחינת החוק בנושא של כבאות לא מכוסה. יתכן שצריך לתת לו שיניים, אולי צריך לתת למפקד הכבאות שיניים. שנית - וכאן אני אומר לאנשי הכבאות - אי אפשר שיפטרנו את עצמם מהפקוח חוץ כדי בנייה בנושא של כבאות. לא צריך לזרוק את זה על אחרים. צריך לחייב שכל איגוד של כבאות יחזיק מהנדס שיפקח על הנושא הזה. היום בבנייני מגורים מוציאים רשיונות לפי חתימת הכבאות. בגמר הבנין לא קיים שום דבר. האינטרסנט פה זה שממונה על כך ורק לו צריך להיות איכפת.

י. זייד:
אני אחלק את דברי לשניים. לא ידעתי שועדה כזאת עובדת על הנושא - ואני שמח על כך. ראשית - אני מכיר היטב את הבחורים שמייצגים 40 איגודי ערים ואני מזדהה עם חברי הכנסת שהם עושים עבודה טובה מאד. אבל, לדעתי, יש פה חור רציני ביותר והוא נובע מכך שאין הגדרה או קביעה מה פרוש הדבר אמצעי בטיחות נגד אש כדי להבטיח שלא תקרה ואם תקרה. אמצעי בטיחות שיהיו ברורים לגמרי איזה סוג דברים. עד כמה שאני יודע זה נתון לשיקול דעת של אותו קצין מניעה - שקיים בכל מקום. כלומר, אין סטנדרטים מדוייקים.

היו"ר י. ארידור:
שירותי הכבאות טוענים שהם לא אישרו מה שיש בשרתון.

י. זייד:
יש מספיק דוגמאות שאישרו בתים ואמרו לפי דעתו של קצין מניעה זה עונה על קריטריונים והוא מבין שכך צריך להיות. כלומר, לא כתוב דבר חד משמעי. למשל, בבנין של 7 קומות לא ברור שצריכות להיות מדרגות נוספות צדדיות. אחרי השריפה שהיתה בנתניה הלכתי לביקור ושם אמרו לי זה בסדר ואני רואה שזה לא בסדר. למשל, בנת רב קומות בבית שאן אין חדר מיוחד ואין מדרגות.

א. שפיר:
זה בנוי לפי חוק תכנון ובניה.

י. זייד:
אסור להשאיר את זה לשיקול דעת של קצין מניעה שקובע שזה בסדר ולפי ההגיון אם תהיה שריפה בחדר מדרגות ויש רק אחד מאיפוא יצאד האנשים? - יש לקבוע כמה סידורים פנימיים שהם חד משמעיים ושזה לא יהיה נתון לשיקול דעת קצין מניעה זה או אחר.

י. זייד:

נקודה שניה - היה לי ויכוח קשה עם קצין מסויים על בנין צים החדש. הם באו אלי עם תכניות של מקלטים ואז שאלתי מה עם סידורי כיבוי ומאיפוא יימלטו? - התחילו לספר לי שיש חדר עשן. אני לא שקט בענין הזה עד הרגע הזה. עצם קיום חילוקי דיעות בין שני אנשים בנושא הזה מראה שמהו לא שלם בתקנות לגבי כל דבר ודבר. לכן שמחתי מאד שהמנכ"ל קוברסקי הזמין אותי לדיון ואז הוחלט על הקמת ועדה משותפת שלנו ושל משרד הפנים שמתפקדה לבדוק את הנושא. אני מקבל את ההערה שצריך להכניס גם מבנים ציבוריים. יש לקבוע כללים ברורים כדי שהתפקיד של קצין מניעה יהיה יותר פשוט.

נקודה שלישית - לא צריך להטיל את התפקיד על פקחי הבנייה. לא מדובר באלפי בתים אלא בעשרות בתים בכל מקום והאיש המקומי חייב לעשות את זה. אין אחר שיעשה את זה. יש לו הסמכות והוא חייב לעשות את זה והם יכולים לעשות את זה. האיש שאישר את התכנית צריך לראות גם את הביצוע - לפי דעתי אפשר לבצע את זה. אולי יש לעשות השתלמויות לאותם אנשים, לעבוד עליהם חזק כי הם קצת מיושנים ובטוחים יותר מדי בעצמם.

אני רוצה לומר שגם לגבי בתים קיימים ישנן השלמות. אפשר לעשות השלמות כדי להבטיח ירידה מהירה בשעת שריפה.

ב"צ קשת:

אפשר לחייב בנין שנגמר לפני עשר שנים באיזה שהם הוצאות בקשר לבטיחות?

א. הדר:

בנין ציבורי - כן. בנין מגורים - לא.

י. זייד:

כאשר היתה השריפה בהילטון שמעתי שם שתקום חוליה שתעבור ותקבע אלו מקומות יש לחייב אותם ביחד עם המשטרה. יש הרבה בתי מלונות שיש לעשות שם דברים ושהם לא עולים מליונים אלא כמה אלפים כדי להבטיח בטיחות מסויימת.

עכשיו אני אעבור לשטח אחר וזה שטח של חירום. אנחנו בחרום משתלבים עם מערכת הכבאות והשתלבות מלאה תהיה תחת הג"א. יש לה עצמה די גדולה בציד ובאנשים ויש מחסור בסוגי פריטים מודרניים בכמה מקומות. בתל-אביב יש כמעט רוב הציוד אבל יש מקומות רחוקים שאין את כל הציוד ונצטרך לעשות תכנית תלת שנתית כדי להשלים באותם מקומות כי אש צריך לכבות מיד. בנושא זה סוכם עם מר קוברסקי על עבודת מטה משותפת כדי לקדם את העניין. סך הכל אסור שיהיו שני בעלי בתים בנושא אחד. לפי דעתי, מאחר והם קיימים כל השנה, האחריות המלאה חייבת להיות על כתפיהם מתחילת התכנית ועד גמר ביצוע הבנייה ולא לוותר. עיקר האחריות היא על מפקחי האיגודים המקומיים, הם אינם יכולים להוציא עצמם מהעניין הזה. הם אחראים אחריות מלאה לבנייה שנעשית בשטח של האיגוד שלהם. לוא היו עומדים יותר חזק ומשתתפים יותר בנושאים האלה הדברים היו נראים יותר טוב. ככל שינתנו להם שיניים וסמכויות להפעיל אותם יותר חזק לי זה יעזור הרבה מאד, אם חלילה תפרוץ מלחמה.

ב"צ קשת:

בשעת חירום האם אתם מגייסים את הפקוד הקיים לשרותיכם או שאתם מלבישים פיקוד שלכם עליהם? - שנית - האם אתם מקיימים תרגילים? - אני מבין שהפיקוד העליון הוא של הצבא אבל מי מפקח על הפעולות ישירות?

י. זייד:

הם מגוייסיים. למשל, מר הדר מפקח פלוגה במרחב הרצליה והשרון. מר ורדי באזור חיפה ומר ריטוב באזור תל-אביב. הוא מפקח לבוש מדים שלנו. כך זה באמונים וכך זה בתרגילים - זהו אחד מלקחי המלחמה.

היו"ר י. ארידור:

אני רוצה להעיר לגבי הרשימה שקבלתי עכשיו. רשימה של 213 מבנים שמוגדרים ע"י שירותי הכבאות בארץ כמסוכנים מאד או מסוכנים מבחינת בטיחות מפני אש. יש לגבי אחדים מהמבנים האלה שהם מסרבים לבקורת. לפי סעיף 20 של חוק שירותי הכבאות יש לכם הסמכות להיכנס איפוא שצריך כדי למנוע התפשטות דליקה. לא כתוב בשעת דליקה.

א. הדר:

אנחנו בתוקף החוק מבקרים כל מוסד ומגישים לו דו"ח שעליו לבצע דברים מסויימים. הוא פשוט מסרב לבצע והוא ממשיך לעבוד. אנחנו, לפי החוק, חייבים להודיע למנהל המחוז ולמשטרה. מנהל המחוז אומר אני לא מטפל בנושא הזה. כלומר, החוק נותן לנו סמכות להעביר זאת למנהל המחוז ולמשטרה ובזה התיק נסגר.

ב"צ קשת:

אם אלה סרבו לתקן והיתר אינם סרבנים סימן שהם תקנו - אז למה הם ברשימה?

י. ריטוב:

ישנם רשיונות לצמיתות. אמנם יש לי אפשרות לבטל, מבחינת החוק, אבל הפרוצדורה היא כל כך ארוכה ולא איכפת לו להסתכסך כי זה תהליך של חצי שנה.

היו"ר י. ארידור:

אם רוצים עושים את זה מהר. אפשר לסגור עסק שקיים בלי רשיון. הם לא סוגרים

וסומכים על הנס.

ע. אזולאי:

אני מצטרף לאותן הערות של הכבאים. בלי ספק שבכל מקום ביחוד בערים הגדולות כאשר נדרש הציוד הדרוש, אמנם זה לוקח זמן, אבל מקבלים את הציוד הדרוש וישנו גם פקוח של קצין מניעת שריפות. אבל אני לא מדציא את הערייה מהכלל. היא אחראית והיא צריכה לטפל במתן הרשיון וזה נמצא בבקורת של קצין מניעה. ישנן הרבה עיריות שברשותן נמצא הכבאות והן אחראיות. אי אפשר להוציא את העיריות מכלל אחריות.

אמת אומר מר מקוביץ שצריך לאמן את אותם פקח בנייה כי הם נמצאים שם ומכירים כל דבר. ישנם מפקחים טובים מאד ווטכנאים טובים. בעירית ירושלים יש רק מהנדסים ווטכנאים שהם בעלי מקצוע. הידע שצברו הוא לא פחות מאדור טכנאי או מהנדס. הם יכולים לבדוק כל דבר ודבר. קצין למניעת שריפות בלבד לא יוכל לבצע את הדבר הזה. פקחי הבנייה יכולים לשאת בכל העומס הזה. אבל אם מדברים על בנייה גבוהה ועל מפעלים ועל בתי קולנוע זה הם לא יוכלו לעשות לבדם. אם מדברים על פיקוח זה צריך להיות מבניין בעל קומה אחת ועד רבי קומות. רצוי לאמן את אותם טכנאי בניין שמסחובבים בשטח מבוקר ועד ערב שהם יקבלו הדרכה ויטפלו בזה. יכול להיות שקצין מניעה יבוא לבדוק, אבל צריך להגביר את הפיקוח. רק העיריות ורק פקחי הבנייה הם אשר אחראיים לדבר הזה.

י. ריטוב:

אני רואה את הבעיה בחוסר תודעה בנושא של מניעת דליקות שמתחיל מהמהנדסים ועד בעלי הבתים. אנחנו נותנים הוראות שהן לא רעות שאפשר לשפר בהרבה שטחים. אבל כאשר אתה יודע שזה שמקבל את ההוראות אינו רוצה לבצע אותן מצד אחד, ומצד שני אתה לא יכול לפקח. אם בתל-אביב יש 7,000 מקומות שצריך לבקר אותם פעמיים בשנה ויש לך סך הכל 7 עובדים אז אתה לעולם לא תהיה מסוגל לפקח כפי שצריך. מצד שני אתה חסר סמכות פשוטה. אם פקח ילך על-יד חנות מכולת ויראה תפוח-עץ על המדרכה הוא יכול לתת קנס. אבל מישהו שקיבל הוראות בקשר לבטיחות ולא מבצע אותן, למה שלא תהיה לנו סמכות פשוטה כמו שיש לכל פקח, לכתוב דו"ח? - למה, מסגריה פשוטה ששם אין מסף רצים אחריו כבר חצי שנה וכל פעם הוא אומר אין לי זמן עכשיו. זה ממרר את החיים ומעסיק אותנו במקום לעסוק בדברים אחרים. אם אתה יודע שיש לך סמכות לתת תגובה לגבי חוסר ביצוע של דברים אז המצב יראה אחרת. ישנם מקומות שהם סכנה מוחלטת לגבי הציבור. אתה אינך רשאי לסגור אלא עליך לפנות לראש העיריה כי רק הוא רשאי לסגור את המקום ופרוצדורה כזאת לוקחת הרבה זמן.

במקרים מסויימים יש לתת למפקח סמכות

לסגור כאשר מדובר בסכנת נפשות, או להפסיק את העבודה. כאשר אתה בא ורואה שמזלזלים בהוראות אתה חסר אונים. השאלה, למה אתה לא יכול במקרים קיצוניים להפסיק את העבודה? - למה בונים תחנה מרכזית חדשה בלי כל ההוראות המחייבות ולמה אתה לא יכול לחייב אותו שיחזיק יחידת כבאים?

הם יכולים להיות דו-תכליתיים.

י. זייד:

י. ריטוב:
כך - תהיה יחידת כיבוי אפילו עם מכונית כיבוי. מר אזולאי אומר שיש הרבה פקחי בנייה ואפשר להיעזר בהם. אני לא בטוח שבתוך שירותי כבאות מוגדר שאנחנו אחראים על יציאות חירום. אני לא בטוח אם זו העבודה שלנו או לא.

ראש הג"א אומר יש לי אנשים שעוסקים במקלטים ואם קיימת בעיה של יציאת חירום נפנה אליו והוא לא יאשר את המקלט. למה אנחנו צריכים ללכת דרך מישהו אחר כדי לבצע את הדבר. אותו הדבר לגבי בית קולנוע - המשטרה לא מתן-לן אישור אם לא יקבלו את האישור מאתנו. בלי סמכויות ובלוי כח-אדם מספיק לא נוכל להתגבר על הנושא.

ז. מליון:

צדק היושב-ראש שיש מספיק חוקים קיימים ואפילו עושה הרושם שיש יותר מדי חוקים. השאלה היא אם לגבי כל חוק יש גם מספיק תקנות? - השאלה השניה אכיפת החוק עצמו. יש הבדל בנושא שאנחנו מדברים עליו בין רשות מקומית שהיא עצמה רשות כבאות או של איגוד ערים. רשות מקומית שהיא עצמה רשות כבאות יש 5 כאלה. שם כל נושא הכבאות נמצא במנגנון העיריה ושייך לעיריה. לא כך באיגוד ערים. לפי חוק איגוד ערים הנושא שלמענו הוקם הוצא מסמכותה של הרשות. למשל, עיריית רחובות אינה אחראית לנושא כבאות כיון שזה הוצא ממנה באמצעות איגוד ערים.

החוק השני שיכול לטפל בזה הוא חוק רישוי עסקים. חה"כ ב"צ קשת שאל אם אפשר לחייב בניין שכבר נגמר בהוצאות בטיחות. שט החוק לא מאפשר זאת בו בזמן שחוק רישוי עסקים נתן סמכויות רחבות לרשות מקומית להתנות בכל עת תנאים נוספים. קודם כל אפשר לסגור וצודקים החברים מפקדי הכיבוי בטענתם שאין להם סמכות כזאת. הם רק יכולים להתריע ולדווח אבל סמכות אין להם.

ז. מליון:

נכון שלא מנצלים את הסמכויות שישנן בחוק שירותי הכבאות. שר הפנים יכול לקבוע למעשה את הסמכויות, ואני מתאר לי שזה לא יהיה בניגוד לחוק. אין לנו ספק, במרכז השלטון המקומי, שלא יתכן להטיל את האחריות על שירותי הכבאות בנושא הזה ולמישהו אחר תהיינה הסמכויות - זה לא מתקבל על הדעת.

לבן עקרונית אנחנו תומכים בחלק מהרעיונות שצריך לתת למפקח כיבוי סמכויות יותר רחבות, אולי עם אפשרות של ערעור, כדי לשמור על הדמוקרטיה, שנית - צדקו החברים שישנה בעיה של כח-אדם. גם פה החוק מאפשר למצוא מימון. אין היום אף רשות כבאות אחת שמנצלת את החוק בענין הטלת אגרת כיבוי מיוחדת לצרכי כבאות.

א. שפיר: חוץ מרמת-גן.

ז. מליון:

אף אחד לא מנצל את זה כי זה לא נוח. לא כתוב בחוק על מה מנוססת האגרה. שום רשות כבאות אינה מוכנה לעשות את זה. זה בסמכותה של רשות הכבאות ולא של הרשות המקומית והם לא מנצלים זאת.

אין גם ספק שאם רוצים להשתלט על הנושא צריך לתקוף אותו מכל הכיוונים במיוחד להגביר את כח-האדם המקצועי, ההנדסי והטכני בתוך רשויות הכבאות, וכן צריך למצוא את המימון לכך, עם קצת אומץ. כמו-כן יש להרחיב את הסמכויות שקיימות בחוק וע"י כך אפשר יהיה לפתור את הבעיות.

י. זייד:

בהרבה מקומות בחו"ל שמעתי שהאיש שעוסק במניעה הוא מהנדס - אצלנו אין דבר כזה. עיר כמו תל-אביב לא היה מזיק שיהיה מהנדס מוסמך.

י. ריטוב: אושר מהנדס.

ב"צ קשת:

ראשית יש רשימה והרשימה מוזרה מאד. היא מצביעה על 9 מקומות בתל-אביב וכן מספר דומה בקיבוץ אחד בגליל התחתון. זה קצת מעורר מחשבות נוגות שבתל-אביב כל כך טוב שרק 9 מקומות מסוכנים. אני משער שבתל-אביב לעומת היתר צריך להיות 900 מקומות.

הערה שניה - כתוב פה: צרכניה במרכז העיר, בנין משרדים ענקי בבאר-שבע, בית-חולים שער מנשה, אלו חולים קצת לא בסדר. בי"ח הלל יפה, בי"ח נוה שלווה - שם זה אסון פי מאה מאשר במקום רגיל. מלון בירושלים, בי"ח הדסה בירושלים, קרלטון בנהריה. אסף הרופא, שמואל הרופא - אלו שני בתי-חולים. אגד בלוד, היקב בראשון לציון וסופר-מרקט בראשון לציון. תחנות דלק בערך 10. מרפאת לויין בחיפה, בית-חרושת קרית אתא, תחנת דלק בכפר תבור, בית ארלוזורוב בקיבוץ מסדה. תחנת דלק בקיבוץ גשר. מלון דפנה בטבריה ובית ילדים במשטרת שפרעם. נחתי לכם כמה דוגמאות של המקומות.

א. אבוהצירא: גם ביח"ר ללבידים ברמלה.

היו"ר י. ארידור: למה זה לא רשום כאן?

א. אבוחצירא:
יכול להיות שהוציאו אותו מהרשימה מכיון
שלפני 3 חודשים עמדנו לעשות פעולה קצת
רצינית ואז השקיעו 120,000 ל"י.

ב"צ קשת:
לעומת זאת יש ביח"ר ללבידים באשקלון,
ביח"ר לנייר בחדרה. כאשר ועדת הפנים
ביקרה שם לפני שלוש שנים הוכיחו לנו באיזה רמה גבוהה נמצאים שירותי
הכבאות שם. אני רוצה לשאול מדוע משרד התיירות לא מודיע שבבתי מלון כאלה
שמופיעים ברשימה לא צריך להיכנס. המצב הוא הרבה יותר חמור מאשר נראה
לעין. אני הייתי מציע שתכינו את כל הרשימות שהן תהיינה אצלנו ואם תהיה
בידי הרשימה אני אצא לביקורים שם כדי להיווכח במו עיני.

היו"ר י. ארידור:
אנחנו בשלב זה יכולים לעבור לסיכומים
בנוסח הבא: ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מצינת שיש בישראל לפי רשימה חלקית 213 מבנים שהוגדרו במעקב שנעשה
כמסוכנים או מסוכנים מאד מבחינת בטיחותם מפני אש והם מקיפים מפעלים,
בתי ילדים, מלונות, מחסנים, תחנות דלק, סופרמרקטים, בתי-חולים ותחנות
אוטובוסים בכל חלקי הארץ.

הוועדה קובעת שאין במשרד הפנים ובשירותי
הכבאות פיקוח מספיק על הבניה מבחינת מניעת שריפות. הועדה מצינת שנבנו
בנינים ציבוריים גבוהים שאין בהם בטחון מספיק מפני מניעת שריפות ואין
פיקוח מספיק על הבנינים הציבוריים והגבוהים ההולכים ונבנים ואין אפילו
רשימה שלהם מבחינת עמידתם בפני אש.

הועדה מצינת שאף שאפשר היה להעניק עפ"י
החוק סמכויות מספיקות למפקח כבאות ראשי לצורך מניעת בניה שאין בה בטחון
מספיק מפני מניעת שריפות והיא תובעת משר הפנים להעניק לו סמכויות כאלה.

הוועדה סבורה שצריך לבצע בקורת בטיחות
שיטתית של הבנינים הציבוריים והגבוהים מבחינת עמידתם נגד שריפות. הועדה
מדגישה שישנו אי פיקוח מספיק לגבי בנינים שהושלמו מבחינת עמידתם בתנאים
שנקבעו לצורך הבטחה מפני שריפות.

הוועדה ממליצה לא לאפשר ביטוח למבנה שלא
עמד בדרישות שירותי הכבאות. הועדה סבורה שיש לבצע רביזיה בשירותי הכבאות
בישראל שתדאג להפעלתם החקינה בשטח הבניה מבחינת בטחון הציבור נגד שריפות.
הועדה הועדה קובעת שאין סטנדרטים ארציים מספיקים ומפורטים לקביעת
הערכות לבטיחות בנינים נגד שריפות ולהדרכת עובדי הכבאות האחראים לנושא
בתחום המקומי.

הועדה קובעת שאין הפעלה מספקת של החוק
ברשויות המקומיות המאפשר סגירת עסקים המסרבים להיענות לדרישות שירותי
הכבאות. הועדה משבחת את מסירותם של הכבאים בעת ביצוע כיבוי שריפות פעמים
רבות תוך סיכון נפש וגוף.

הועדה מחליטה לקיים מעקב אחרי ביצוע
המסקנות ועל שר הפנים לדרוש לועדת המשנה מה נעשה בענין עד 31.12.1976.

לציין את מה ששמענו עכשיו שיש רשויות
מקומיות שמסרבות לשתף פעולה עם מינהל

י. בארי:

הכיבוי.

זה נאמר בצורה אחרת - הועדה קובעת שאין
הפעלה מספקת של החוק ע"י הרשויות המקומיות.

היו"ר י. ארידור:

אני מציע להתייחס לדבריו של חה"כ בארי
ובנוסף לזה להוציא מכתב למרכז השלטון

ב"צ קשת:

המקומי שאנחנו שמענו על דבר כזה וכזה ומפנים את תשומת ליבם לכך שאם
יש איזה מבנה שיש בו בעיות הקשורות באש יש לקבל את האינפורמציה. רק
הן הרשויות יודעות באיזה בנינים מדובר.

בסדר - המסקנות האלה יונחו על שולחן
הכנסת.

היו"ר י. ארידור:

הישיבה ננעלה בשעה 10.15